

TUSSENTIJDSE RAPPORTAGE 'STRATEGISCH PLAN GELETTERDHEID' JANUARI 2018

Rapport van projectleider Sara Jaminé

Aangesteld bij het Vlaams Ondersteuningscentrum voor het Volwassenenonderwijs

31 januari 2018

INHOUD

Situering 'Strategisch Plan Geletterdheid'	3
Dit rapport.....	4
Stand van zaken	5
Strategisch Plan Geletterdheid – goedkeuring en engagementsverklaring.....	5
Week van de Geletterdheid – acties campagne '17 en opstart campagne '18.....	8
Communicatie Strategisch Plan Geletterdheid	8
Ouderkoepels en geletterdheid	9
Financiële geletterdheid – samenwerking met Wikifin.....	10
Organisatie 'Dag van het Leesplezier'	10
Samenwerking voor een Vlaanderen brede visietekst op taalbeleid.....	10
Structureel overleg Strategisch Plan Geletterdheid.....	10
Samenwerking Heerlijk Helder – Nederlandse TaalUnie	11
Samenwerking E-inclusie – Kenniscentrum Mediawijs	11
Bijlage.....	12

Laaggeletterdheid is in Vlaanderen nog steeds een probleem voor **1 op 7 volwassenen** ([PIAAC](#)). Ze hebben niet voldoende taal-, reken- en/of ICT-vaardigheden om goed te kunnen functioneren en participeren in onze maatschappij. Dit maakt hen **kwetsbaar** en leidt ertoe dat hen in het dagelijkse leven en op professioneel vlak **kansen ontnomen** worden.

Geletterdheid omschreven:

"Geletterdheid omvat de competenties om informatie te verwerven, te verwerken en gericht te gebruiken. Dit betekent met

1. taal,
2. cijfers en grafische gegevens kunnen omgaan
3. en gebruik kunnen maken van ICT.

Geletterd zijn is belangrijk om zelfstandig te functioneren en participeren in de samenleving en nodig om zich persoonlijk te kunnen ontwikkelen en bij te kunnen leren."

Bron: Stuurgroep van het Plan Geletterdheid Verhogen, 27 februari 2013

Reeds in 2005 besliste de Vlaamse Regering **een Strategisch Plan Geletterdheid verhogen** op te stellen om deze problematiek structureel aan te pakken. Dit eerste plan liep tot 2011 en was voornamelijk gericht op het verhogen van de geletterdheid bij Nederlandstalige volwassenen met geletterdheidsnoden.

In 2012 zag een **tweede plan** het levenslicht. Bij dit plan werden nog meer partners en beleidsdomeinen betrokken. Ook de doelgroep werd uitgebreid naar anderstaligen en jongeren.

Het **derde plan** werd in het werkjaar 2016-2017 uitgewerkt en op **15 september '17 goedgekeurd door de Vlaamse regering**. Bij het Strategisch Plan Geletterdheid 2017-2024 lieten we het woord 'verhogen' vallen, om te wijzen op de maatschappelijke verantwoordelijkheid om toegankelijk te zijn voor iedereen. Het plan is het resultaat van een **participatief proces** waarbij alle beleidsdomeinen en partners van het plan betrokken zijn.

De tussentijdse rapportage geeft een overzicht van de **werkzaamheden van de projectleider** van het Strategisch Plan Geletterdheid. Het geeft weer waar de projectleider het afgelopen halfjaar (juni '17 tot en met januari '18) mee bezig is geweest. Dit rapport volgt op de tussentijdse rapportage van juni 2017.

Hierna zal toelichting worden gegeven bij:

- Strategisch Plan Geletterdheid – goedkeuring en engagementsverklaring
- Week van de Geletterdheid – acties campagne '17 en opstart campagne '18
- Communicatie Strategisch Plan Geletterdheid
- Ouderkoepels en geletterdheid
- Financiële geletterdheid – samenwerking met Wikifin
- Organisatie 'Dag van het Leesplezier'
- Samenwerking voor een Vlaanderen brede visietekst op taalbeleid
- Structureel overleg Strategisch Plan Geletterdheid
- Samenwerking Heerlijk Helder – TaalUnie
- Samenwerking E-inclusie – Kenniscentrum Mediawijs

STRATEGISCH PLAN GELETTERDHEID – GOEDKEURING EN ENGAGEMENTSVERKLARING

Zoals reeds in het vorige voortgangsrapport beschreven staat, is het derde plan het resultaat van een participatief proces op drie sporen. Dit proces resulteerde in een plan met **vijf strategische doelstellingen**:

1. We zorgen voor een significante toename van het aantal **jongeren** dat het secundair onderwijs verlaat met voldoende geletterdheidscompetenties, opdat zij zelfstandig kunnen functioneren en participeren in de samenleving en zich persoonlijk kunnen ontwikkelen en bijleren ;
2. We zetten in op het verhogen van geletterdheid binnen de **familieomgeving** om het doorgeven van laaggeletterdheid van generatie op generatie te doorbreken ;
3. We versterken de geletterdheidscompetenties van **werkzoekenden en werkenden** in het kader van hun beroepsopleiding, hun traject naar werk of binnen hun tewerkstelling, om de kans op het vinden en behouden van werk te verhogen en bij te blijven met de evoluties op de arbeidsmarkt ;
4. We versterken geletterdheidscompetenties **van mensen in armoede**, om hun kansen te vergroten om uit de armoede te geraken en hun participatie aan de samenleving te verhogen ;
5. We zetten in op het verhogen van de **digitale geletterdheid** van jongeren en volwassenen, opdat zij meekunnen in de snel digitaliserende maatschappij.

Op **15 september 2017 keurde de Vlaamse Regering** het Strategisch Plan Geletterdheid goed (zie bijlage 1).

In het huidige plan ontbreken nog specifieke acties. Deze **acties** willen we vormgeven binnen een **engagementsverklaring** die door alle partners van het plan ondertekend zal worden. Om tot de engagementen te komen, werd het afgelopen halfjaar een intens proces gelopen. De projectleider, samen met het departement Onderwijs en Vorming en de projectmedewerker geletterdheid van Vocvo, zijn bij **alle partners**, oude en nieuwe, **van het plan op gesprek** gegaan om engagementen te bepalen.

Met deze manier van werken wordt er een antwoord geboden op de beleidsaanbevelingen van de 'Evaluatie van het Strategisch Plan Geletterdheid Verhogen 2012-2016'. Uit deze evaluatie bleek dat in het vorige plan te weinig eigenaarschap en trekkerschap was voor de acties. Door in **samenspraak** met de partners duidelijke engagementen te formuleren, willen we zorgen voor **sterke gedragenheid en verantwoordelijkheid**.

In totaal werd al met ongeveer **30 partners en beleidsdomeinen** rond de tafel gezeten:

Datum	Partner(s)
25 sept. '17	Departement Cultuur – Elien Gillaerts
5 okt. '17	Departement Onderwijs en Vorming voor het aspect ICT – Jan De Craemer
5 okt. '17	Departement Welzijn, armoedebestrijding – An Van Cauwenberghe
11 okt. '17	Netwerk tegen Armoede, Samenlevingsopbouw Vlaanderen, Minderhedenforum, De Link
12 okt. '17	Departement Onderwijs en Vorming, volwassenenonderwijs en secundair onderwijs – Liesbet Vermandere en Chama Rhellam
17 okt. '17	Agentschap Binnenlandsbestuur - Monique De Ceuster en Christine Debaene
19 okt. '17	Kind & Gezin – Tine Rommens
20 okt. '17	Ouderkoepels – Ann Staes, Theo Kuppens, Iris Van Schoorisse
23 okt. '17	Agentschap Integratie en Inburgering – Eva Huwels en Sara Memmi
24 okt. '17	VDAB – Els Van De Walle en Wendy Ranschaert
6 nov. '17	Departement Onderwijs en Vorming, voor het aspect PAV-peilingen en mogelijke rol van de Pedagogische Begeleidingsdiensten – Miekatrien Sterck, Ann Dejaeghere, Katrijn Ballet
8 nov. '17	VVSG – Peter Neiryndck en Shirley Ovaere
13 nov. '17	Kenniscentrum Mediawijs – Laure Van Hoecke en Andy Demeulenaere

14 nov. '17	Departement Kanselarij en Bestuur – Michiel Trippas en Marlies Stubbe
15 nov. '17	Welzijnsschakels – Lies Vereecke
21 nov. '17	Atlas - Sandy Reinenbergh en Eva Van Herck
27 nov. '17	Informatie Vlaanderen – Lore Hollevoet
27 nov. '17	Socius – Beal Elskens
29 nov. '17	Departement werk en sociale economie – Griet Smet
4 dec. '17	Departement Onderwijs en Vorming – Ruth Dufromont
13 dec. '17	Heerlijk Helder – Dirk Decaluwé
18 dec. '17	Kabinet De Croo – Laurent Hubblet
22 dec. '17	Structureel overleg overheid – pbd's – poc's
10 jan. '18	AHOVOKS – Veerle Breemeersch
15 jan. '18	VUB – Maurice De Greef
18 jan. '18	KULeuven - CTO – Mariet Schiepers
24 jan. '18	CBE – federatie Basiseducatie en een vertegenwoordiger van elk centrum
29 jan. '18	Inspectie – Els Vermeire
31 jan. '18	Cultuurconnect – Lucy Vereertbrugghen

De resultaten van deze gesprekken vindt u in **bijlage 2 en 3**. Deze verslagen en bundeling van de gesprekken zijn **interne werkdocumenten** en dus nog geen eindresultaat van de engagementsverklaring, daarom vragen we deze **niet verder te verspreiden**.

In december en januari werden de besluiten een eerste keer samengelegd. Sommige engagementen die verschillende partners willen opnemen, worden samengevoegd tot één actie met verschillende verantwoordelijken. Andere engagementen sluiten nauw op elkaar aan waardoor ze onder een gemeenschappelijke term tot één actie leiden. Het eerste resultaat hiervan vindt u in **bijlage 4**, ook dit document is slechts een werkdocument en mag dus nog **niet gedeeld worden**.

Eens de acties op punt staan, zullen we in maart alle partners **thematisch rond de tafel** roepen. Per strategische doelstelling zal een rondetafelgesprek plaatsvinden waarbij de partners gevraagd worden **feedback** te geven op de acties die op hen van toepassing zijn.

Speel je troeven uit

Van donderdag **7 september tot 14 september 2017** liep de Week van de Geletterdheid schooljaar 2017-2018. Tijdens deze week vragen we aandacht voor de problematiek van laaggeletterdheid en focussen we telkens op één bepaald thema. Dit schooljaar spitste de campagne zich toe op de **link tussen kansarmoede en laaggeletterdheid**. De campagne kwam tot stand dankzij samenwerking tussen het departement Onderwijs en Vorming, Vocvo, Wablief, Federatie Basiseducatie, Linc vzw, Netwerk tegen Armoede, De Link, Welzijnsschakel, het Minderhedenforum, Samenlevingsopbouw Vlaanderen, de Stad Kortrijk en de drie ouderkoepels (VCOC, GO!ouders en KOOGO).

Op donderdag 7 september werd de kick-off van de campagneweek gegeven door het **bezoek van de Minister aan een Leerkansenproject** in Ninove. Hierbij werd de Minister als eerste 'klant' ontvangen in een speel-o-theek die gerund wordt door mensen in kansarmoede. Ter voorbereiding op deze nieuwe taak hebben ze lessen gekregen van het Centrum Basiseducatie.

Daarnaast werd in de Week van de Geletterdheid het [magazine Troef](#) gelanceerd. Een magazine dat sterke verhalen en projecten in de kijker zet die gaan over geletterdheid.

Week van de Geletterdheid 2018

Door de kernpartners van de Week van de Geletterdheid werd beslist om de campagne van schooljaar **2018-2019** in het teken te laten staan van **ouders**. Door te werken aan de geletterdheid van ouders, zijn ze beter in staat hun kinderen te helpen.

Voor deze campagne is een samenwerking opgestart met **Kind & Gezin en de Gezinsbond**. Het idee is ontsproten om samen met hen een **online omgeving** te maken voor opvoedingsondersteuners. Op deze omgeving zullen inspirerende verhalen, voorbeelden, projecten,... over werken aan geletterdheid met ouders gedeeld worden. Daarnaast zullen er enkele **trefdagen** worden georganiseerd die in het teken staan van geletterdheid en ouders.

COMMUNICATIE STRATEGISCH PLAN GELETTERDHEID

Maandelijks wordt er een **nieuwsbrief** geletterdheid verstuurd naar alle partners en geïnteresseerden om de werkzaamheden, resultaten en achtergrondinformatie van het Plan Geletterdheid te verspreiden. De nieuwsbrief diende onder meer om de Week van de Geletterdheid in de kijker te zetten, maar even goed om onderzoeksresultaten omtrent geletterdheid te delen en inspirerende voorbeelden te geven.

Ook de **facebookpagina** van het Plan Geletterdheid wordt intensief gebruikt en geraadpleegd. Daarnaast wordt er systematisch een **blog** over geletterdheid online gezet.

Nieuwe website

In het voorgaande rapport werd toelichting gegeven bij de plannen om een nieuwe website vorm te geven voor het Strategisch Plan. Deze website moet een plaats zijn waar iedereen die wat wil weten over geletterdheid en het Plan, terecht kan.

Na overleg en financiële overwegingen, is besloten om de **website een plek te geven binnen de nieuwe website van het beleidsdomein Onderwijs en Vorming**. Op donderdag 16 november werd een eerste keer samengezeten met Ilse Gilops om de vormgeving te bespreken.

We mikken erop de nieuwe website te lanceren samen met de ondertekening van de engagementsverklaring.

OUDERKOEPELS EN GELETTERDHEID

Geletterdheid is nog steeds één van de **beleidsprioriteiten** van de ouderkoepels. Daarmee hebben ze het engagement opgenomen in te zetten op geletterdheid binnen hun werking. Hieruit zijn tot nog toe twee projecten voortgekomen:

1. **Samenwerking met de Basiseducatie**. In het voorjaar van 2017 lanceerden de ouderkoepels een oproep naar scholen om samen met een CBE uit de buurt te werken rond geletterdheid. Hier tekenden heel wat scholen op in. Samen met de school, de ouderkoepel, de Federatie Centra voor Basiseducatie en het lokale CBE werd er gekeken naar de meest geschikte manier om de vraag te beantwoorden. Hieruit zijn enkele nieuwe samenwerkingen ontstaan.
2. **Oefenkansen geletterdheid**. Dit project heeft middelen van het Agentschap Integratie en Inburgering gekregen na een projectoproep. Er zijn meer dan 10 deelnemende scholen, zowel basis als secundair, en enkele CBE die samen oefenkansen creëren voor ouders op de school van hun kinderen. Al het materiaal en de methodieken die voortkomen uit de samenwerkingen binnen de pilotscholen worden verzameld en zullen op het einde van het project gedeeld worden. Op 31 januari '17 vond er een eerste Inspiratiedag plaats in het kader van dit project, waarop de deelnemende scholen en de centra voor de basiseducatie elkaar leerden kennen.

Tijdens het afgelopen half jaar werd 2 keer samengekomen met de drie ouderkoepels om een **globaal overzicht te behouden over de projecten**. Tijdens deze bijeenkomsten werd ook gesproken over mogelijke **engagements** die de ouderkoepels zullen opnemen binnen het Strategisch Plan Geletterdheid.

FINANCIËLE GELETTERDHEID – SAMENWERKING MET WIKIFIN

Tijdens de zomermaanden nam **Wikifin**, de educatieve dienst van de Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten (FSMA), contact op met de projectleider. In het kader van de nieuwe eindtermen 'basisgeletterdheid', waarin **financiële geletterdheid** mogelijk een plaats krijgt, wilden ze reeds een voorzet schrijven. Deze voorzet vertrok van een basistekst van de OESO over financiële geletterdheid. Op 25 augustus en 15 september 2017 werden werkvergaderingen georganiseerd waarop de tekst onder handen werd genomen en bijgeschaafd tot een **leidraad basisgeletterdheid financiële geletterdheid**. Op 18 september en 28 november vonden nog twee momenten plaats waarop een laatste keer feedback gegeven werd op de tekst. Na overleg met AHOVOKS op 10 januari 2018, werd deze leidraad ook aan hen bezorgd met het oog op de ontwikkeling van de nieuwe eindtermen secundair onderwijs.

ORGANISATIE 'DAG VAN HET LEESPLEZIER'

Op vrijdag 8 december organiseerde Vocvo, het Netwerk Basiseducatie, Iedereen Leest, CANONCultuurcel en Linc vzw de 'Dag van het Leesplezier'. Op deze dag werden alle Centra Basiseducatie uitgenodigd om een **overkoepelende visie rond lezen en leesplezier** uit te diepen. Daarnaast werden er inspirerende **workshops** georganiseerd.

De projectleider heeft de **trekkende rol** op zich genomen voor de organisatie van deze studiedag. De **voorbereidende vergaderingen** werden steeds door haar samengeroepen en in samenspraak met de partners werd hierop het verloop van de dag bepaald.

SAMENWERKING VOOR EEN VLAANDEREN BREDE VISIETEKST OP TAALBELEID

Eind april 2017 werd Vocvo door het departement Kanselarij en Bestuur gevraagd mee na te denken over de **ontwikkeling van een visietekst over taalbeleid**.

In de afgelopen maanden werden er nog twee **revisiemomenten** ingelast om feedback te geven op de tekst en bij te schaven tot een visie waarin iedere deelnemer zich kon vinden. Op 2 oktober vond er een **stakeholdersforum** plaats. Tijdens dit moment werd aan verschillende stakeholders de inhoud van de tekst medegedeeld en gevraagd naar feedback.

STRUCTUREEL OVERLEG STRATEGISCH PLAN GELETTERDHEID

Maandelijks roept de projectleider het **structureel overleg samen**. Op dit overleg komen de **kernpartners** van het Strategisch Plan Geletterdheid samen: het departement Onderwijs en Vorming, het Netwerk Basiseducatie en Vocvo. Samen tekenen deze partners de **grote lijnen** uit voor de werkzaamheden rond het plan.

Data van samenkomst:

- Woensdag 13 september 2017
- Woensdag 11 oktober 2017
- Maandag 20 november 2017
- Maandag 22 januari 2018

SAMENWERKING HEERLIJK HELDER – NEDERLANDSE TAALUNIE

In het tweede deel van 2017 werden de eerste contacten gelegd tussen het Plan Geletterdheid en de **campagne Heerlijk Helder** van de Vlaamse Overheid. Heerlijk Helder strijdt voor een **heldere en toegankelijke communicatie van de overheid**, zowel interne communicatie als communicatie naar de burger toe. De campagne sluit aan bij de doelstelling van het plan om te strijden voor een toegankelijke maatschappij voor personen met geletterdheidsnoden.

Ook de **Nederlandse Taalunie** heeft de kaart getrokken voor duidelijke en toegankelijke overheidscommunicatie. Met de **campagne Direct Duidelijk**, volledig gebaseerd op de Vlaamse campagne, willen ze binnen het hele Nederlandstalige grondgebied ijveren voor een begrijpelijke overheid. Donderdag 23 november 2017 nam de projectleider deel aan een panelgesprek over het belang van toegankelijke communicatie op de studiedag 'Netwerk Begrijpelijke Overheid'.

SAMENWERKING E-INCLUSIE – KENNISCENTRUM MEDIAWIJS

Kenniscentrum Mediawijs lanceerde op woensdag 18 oktober de website e-inclusie: <https://e-inclusie.be/>. Op deze website verzamelt het kenniscentrum goede praktijken, inspirerende artikels en nuttige informatie over e-inclusie. De projectleider van het Plan Geletterdheid nam deel aan de **werkgroep e-inclusie** van het Kenniscentrum waarbinnen de website vorm werd gegeven. Daarnaast gaf ze meer uitleg over **de link tussen geletterdheid en e-inclusie** tijdens het lanceringsmoment op 18 oktober in De Krook te Gent.

1. Strategisch Plan Geletterdheid 2017-2024
2. Verslagen – overleg engagementsverklaring Strategisch Plan Geletterdheid
3. Bundeling – resultaten overleg engagementsverklaring Strategisch Plan Geletterdheid
4. Eerste aanzet – acties Strategisch Plan Geletterdheid